

Wierdenmuseum geeft boek Waterbolk cadeau

ACHTERGROND WADDENACADEMIE

- Waddenacademie geeft lezing archeoloog uit in boekvorm

Door Frits Poelman

Ezinge Bezoekers van het Wierdenmuseum in Ezinge mogen vanaf volgende week een nieuw boek van archeoloog Harm Tjalling Waterbolk meenemen. In *Wonen op de wadden* beschrijft hij 1500 jaar boerderijbouw op onbedijkte kwelders.

Het bijzondere presentje (90 pagina's op ongeveer A5 formaat) kost de bezoekers van het museum niets. Het is een cadeau van de Waddenacademie. Die geeft voortaan van bijzondere lezingen op haar (internationale) symposia een boek uit. De lezing van Waterbolk (1924) is het eerste waarmee dat gebeurt.

Hendrik Oosterveld, die onlangs sprak over zijn ervaringen met de wadden als LNV-topman, kan volgens secretaris Klaas Deen van de Waddenacademie als tweede een boek tegemoet zien. Ook dat stelt de academie gratis beschikbaar. "Wij vinden het vooral nog onzin om mensen te laten betalen. Misschien verandert dat nog in de toekomst. Eerst maar eens zien hoe groot de belangstelling is."

Waterbolk schrijft gedetailleerd over boerderijen tussen de eerste kolonisatie van het waddengebied in de vroege ijzertijd en de eerste bedijking in de volle middeleeuwen. Hij put uit ruim honderd jaar wetenschappelijk onderzoek, waar hij zelf zestig jaar aan meewerkte.

Deen is erg trots dat professor Waterbolk voor de primeur tekent. Hij vergelijkt boerderijtypen in het waddengebied met boerderijen op zandgronden tussen de ijzertijd en de middeleeuwen. Mensen woonden sinds de midden bronstijd in geïsoleerde boerderijen of gehuchten van ten hoogste twee of drie boerderijen, samen met het vee onder één dak.

"De nieuwe wijze van voedselproductie (landbouw in plaats van jagen en verzamelen) is daarbij niet het belangrijkste, maar de ervaring van vast wonen op één plek: het idee van huis en haard", schrijft professor Jos Bazelmans in zijn voorwoord. Bazelmans, bestuurslid van de Waddenacademie, hoopt dat het boek een belangrijke stimulans is voor toekomstig bodemonderzoek.

Volgens Bazelmans blijkt uit de historische *Canon van Nederland* dat de archeologie wel wat aandacht kan gebruiken. "De canon bewijst dat historici geen flauw benul hebben van het wetenschappelijk onderzoek naar de geschiedenis van Nederland en West-Europa vóór 1500 na Christus. Door alleen hunebedden te beschrijven, reproduceert zij het verouderde beeld dat de bewoning begint met de bouwers van deze grafkelders. Terwijl de voorgeschiedenis tot 300.000 jaar terug gaat. Het doet ook geen recht aan de enorme vooruitgang in het archeologische onderzoek in Nederland."

Archeologen kunnen volgens Bazelmans voor de meeste regio's een gedetailleerd beeld geven van de ontwikkeling van lokale

▲ Dankzij opgravingen als deze krijgen archeologen een goed beeld van de 'woonstalhuizen' van onze voorvaders.

Foto: Archief DvhN

boerengemeenschappen van enkele duizenden jaren voor Christus tot diep in de middeleeuwen. Hij noemt het omvangrijke werk van Tjalling Waterbolk, die nog steeds onderzoek doet, het beste voorbeeld daarvan.

Waterbolk was als directeur van het Biologisch Archeologisch Instituut aan de Rijksuniversiteit Groningen (opgegaan in het Groninger Archeologisch Instituut) opvolger van Albert Egge van Giffen. Hij legde in de wierde van Ezinge talrijke langwerpige boerderijen bloot.

Noord-Nederland dichtst bevolkt

Volgens Bazelmans is onze geschiedenis het verhaal van kleine boerengemeenschappen van weinig mensen. "Het is moeilijk voorstelbaar, maar Nederland werd vanaf het neolithicum tot in de Karolingische periode bewoond door enkele tienduizenden mensen, met uitzondering van de Romeinse tijd, toen het aantal opliep tot wellicht een kwart miljoen. Het onbedijkte Noord-Nederlandse terpengebied hoorde ongetwijfeld tot de dichtstbevolkte gebieden. De hoge natuurlijke biomassa-productie op de kwelders liet een intensieve veeteelt toe."

▲ Een dwarsdoorsnede van de wierde van Ezinge. Foto: Archief DvhN

▲ Ezinge met het landschap ten noorden van de plaats. Foto: Archief DvhN

”
Historici
hebben
geen flauw
benul van
archeologie